

Förslag till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivning



Uppdaterat åtgärdsprogram för havsmiljön 2028–2033



Rapport 2025:19

**Havs
och Vatten
myndigheten**

Uppdragsrapport

Den här rapporten har tagits fram på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten. Myndigheten ansvarar för rapportens innehåll och slutsatser.

Uppdragsansvarig: Ulrika Poppius, WSP Sverige AB

Biträdande Uppdragsansvarig/MKB-ansvarig: Agnes Elmgren, WSP Sverige AB

Författare: Agnes Elmgren och Sofia Nöu, WSP Sverige AB

Granskare: Filippa Pershagen, WSP Sverige AB

Den här rapporten har tagits fram på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten. Myndigheten ansvarar för rapportens innehåll och slutsatser.

© HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN | Datum: 2025-12-10

ISBN: 978-91-89982-13-0 Omslagsfoto: Natalie Greppi, Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten | Box 11 930 | 404 39 Göteborg | www.havochvatten.se

Förord

Havsmiljön står under hårt och växande tryck. Miljötillståndet i de svenska haven är otillfredsställande, och flera av målen för marina arter och livsmiljöer längs våra kuster och i havsbassängerna uppnås inte. Samtidigt ökar trycket från växande verksamheter som energiutvinning, turism och transporter – och inte minst från accelererande klimatförändringar. De belastningar som idag påverkar våra havsområden mest är övergödning, farliga ämnen samt uttag av arter och bifångster i fisket, vilka alla blir förvärrade av klimatförändringarna.

Att stärka havens hälsa är inte bara avgörande för den biologiska mångfalden – det är också en samhällsekonomisk nödvändighet. Friskare hav skulle kunna generera större nytta för samhället och leverera fler ekosystemtjänster. Yrkesfiske och marin turism är exempel på verksamheter som redan idag påverkas av en försämrad havsmiljö.

Havs- och vattenmyndigheten uppdaterar nu Sveriges åtgärdsprogram för havsmiljön (ÅPH) enligt 24 § havsmiljöförordningen (2010:1341). Arbetet ska färdigställas 2027 och programmet kommer att gälla för perioden 2028–2033. Syftet med åtgärdsprogrammet är att förbättra havsmiljön för att på sikt uppnå god miljöstatus i Nordsjön och Östersjön. Det uppdaterade programmet kommer att peka ut åtgärder som krävs för att följa miljökvalitetsnormerna för havsmiljön enligt våra föreskrifter HVMFS 2012:18. Åtgärderna riktar sig till berörda myndigheter och kommuner.

Som en del av detta arbete genomför vi en miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken och tar fram en miljökonsekvensbeskrivning. I denna rapport presenteras den föreslagna avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningen, för att säkerställa att vi fokuserar vår bedömning på de mest relevanta och betydelsefulla miljöaspekterna.

Mats Svensson

Chef för avdelningen för havsförvaltning

Havs- och vattenmyndigheten

Innehåll

1	Bakgrund	5
2	Programförslag.....	6
	2.1 Nya åtgärder	7
	2.2 Modifierade åtgärder.....	8
3	Miljöbedömningsprocessen	10
	3.1 Omfattning och detaljeringsgrad	10
4	Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen	11
	4.1 Geografisk avgränsning.....	11
	4.2 Tidsmässig avgränsning	12
	4.3 Sakmässig avgränsning	12
	4.4 Relevanta mål	15
5	Alternativ	16
6	Esbosamråd	16

1 Bakgrund

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) beslutade år 2015 om ett nationellt åtgärdsprogram för havsmiljön (ÅPH) för att följa miljökvalitetsnormerna för havsmiljön och på sikt uppnå god miljöstatus i Nordsjön och Östersjön. Detta görs med stöd av 24 § havsmiljöförordningen (SFS 2010:1341). HaV ansvarar för att uppdatera åtgärdsprogrammet för havsmiljön en gång per förvaltningscykel, vilket innebär vart sjätte år. Arbetet med att uppdatera åtgärdsprogrammet pågår under perioden 2025–2027, vilket utgör grunden till detta avgränsningsunderlag. Programmet förväntas beslutas av HaV senast 2027 och börja gälla 2028.

I denna rapport presenteras ett förslag till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) enligt 6 kap 9 § miljöbalken för det uppdaterade åtgärdsprogrammet. För mer detaljer kring miljöbedömningsprocessen se avsnitt 3. Syftet med avgränsningen är att koncentrera arbetet med MKB:n till de miljöfrågor som är mest relevanta för programmet.

Den här rapporten utgör underlag för samråd om hur omfattning och detaljeringsgrad av MKB:n ska avgränsas.

Avgränsningen har genomförts av WSP Sverige AB (WSP).

2 Programförslag

Arbetet med att ta fram det uppdaterade åtgärdsprogrammet för havsmiljön pågår. Nedan beskrivs programmets syfte och förslag på åtgärder på rubriknivå.

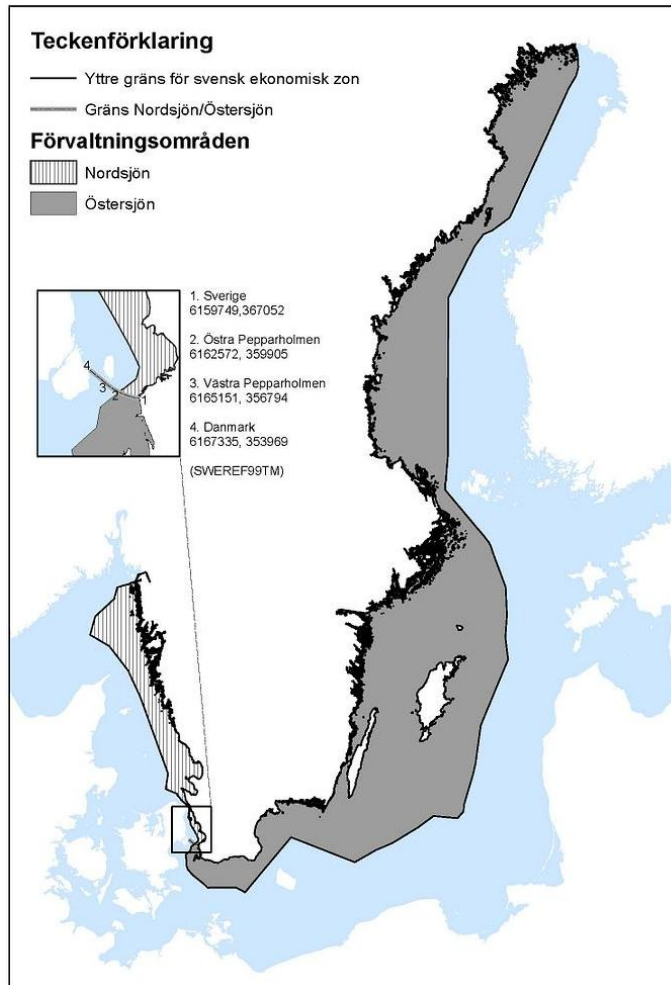
Åtgärdsprogrammets huvudsyfte är att miljökvalitetsnormerna (MKN) i HaV:s föreskrifter HVMFS 2012:18 ska kunna följas för att upprätthålla eller på sikt kunna uppnå god miljöstatus i Nordsjön och Östersjön.

Åtgärdsprogrammet för havsmiljön är ett nationellt program för hela Sveriges havsområde som syftar till att åstadkomma en verklig förändring i miljön med hjälp av såväl fysiska åtgärder som åtgärder av styrmedelstyp, till exempel vägledning, utredningar och information. Genomförda åtgärder förväntas leda, indirekt eller direkt, till minskad negativ påverkan på havsmiljön.

Uppdateringen av åtgärdsprogrammet utgår från det nu gällande åtgärdsprogrammet (2022–2027) och innebär att det nya programmet för perioden 2028–2033 kommer innefatta följande:

- i) nya åtgärder
- ii) modifieringar av vissa åtgärder från nu gällande åtgärdsprogram (2022–2027) samt
- iii) åtgärder från nuvarande åtgärdsprogram som kvarstår oförändrade och kommer att fortsätta ingå i det uppdaterade åtgärdsprogrammet.

Ett mindre antal åtgärder från det nuvarande åtgärdsprogrammet (2022–2027) kan även komma att utgå om de är genomförda och avslutade, eller inte längre bedöms vara relevanta. Det kan även tillkomma åtgärder under processens gång. Det geografiska område som åtgärdsprogrammet innefattar är Nordsjön och Östersjön (Figur 1).



Figur 1. Åtgärdsprogrammet för havsmiljödirektivet, förvaltningsområden (HVMFS 2012:18).

2.1 Nya åtgärder

I skrivande stund utreds 16 preliminära förslag till nya åtgärder för den uppdaterade versionen av åtgärdsprogrammet. Som beskrivs i avsnitt 3 kan dessa komma att justeras framöver när processen med att ta fram programmet fortskrider. Eftersom åtgärderna utvecklas just nu beskrivs de enbart på titelnivå i detta skede.

Övergödning

- Genomföra Helcoms rekommendation om minskning av ammoniakutgång från jordbruk (N1).
- Åtgärda Sveriges "hot spots" enligt Helcoms kriterier (även under farliga ämnen) (N2).

Farliga ämnen

- Åtgärda Sveriges "hot spots" enligt Helcoms kriterier (även under övergödning) (N2).
- Ökad kunskap om kemikaliers effekter för en bättre reglering i havsmiljön (N3).

Fiske

- Utveckling och användning av selektiva, skonsamma och rovdjurssäkra fiskeredskap i syfte att minska miljöpåverkan och bifångst av hotade fiskarter och evertebrater i svenskt och internationellt fiske (N4).
- Förbättra fångsrapportering inom fritidsfiske* (N5).
- Restaurering av kusttorskpopulationen längs svenska västkusten (N6).
- Förbättra kontroll av landningsskyldigheten* (N7).
- Informationsinsatser för att minska bifångst av fåglar och marina däggdjur i svenska vatten (N8).

**= De här åtgärdsförslagen är förenade med osäkerhet. Deras genomförande är avhängigt av det svenska införandet av bestämmelserna i EU:s kontrollförordning.*

Påverkan på bottenar

- Minska bottenpåverkan från båtlivet i grunda känsliga områden, t.ex. genom att ta fram och tillgängliggöra relevant miljödata som sedan kan införas i digitala sjökort och vägledning för att motverka ankringsskador (N9).
- Handläggarstöd för att stötta/informera kommuner och län om havsmiljönormerna och relevanta åtgärder (N10).

Marint skräp

- Utfasning av flytbryggor med exponerad cellplast (N11).

Buller

- Begränsa buller från fritidsbåtar (N12).
- Begränsa buller från sjöfart (N13).
- Begränsa buller från försvarets verksamheter (N14).
- Vägledning för pålning (N15).
- Planeringsverktyg för havsbaserad vindkraft (N16).

2.2 Modifierade åtgärder

HaV planerar att modifiera vissa åtgärder som ingår i det nu gällande åtgärdsprogrammet (2022-2027). Förslag till preliminära modifieringar beskrivs översiktligt nedan under olika teman. Som beskrivs i avsnitt 3 kan dessa komma att justeras framöver när processen med att ta fram programmet fortskrider.

Farliga ämnen

- **M15** – ÅPH15: Framtagande av vägledning riktad till myndigheter och verksamheter för omhändertagande av farliga ämnen och påväxt vid rengöring av fartygsskrov.

Modifiering: Åtgärden föreslås modifieras till att även utreda miljöbelastning från fartygsskrov som rengörs utanför svenska hamnområden och framtagande av förslag på nationella, regionala och globala åtgärder.

- **M17** – ÅPH17: Minskad spridning av farliga ämnen från fritidsbåtar.

Modifiering: Åtgärden föreslås modifieras genom att bl.a. förtydliga att koppar och andra farliga ämnen omfattas. Därtill föreslås arbete för attsprida och tillgängliggöra system som underlättar fritidsbåtshamnars miljöarbete och egenkontroll samt underlättar kommunernas miljötillsyn.

- **M38** – ÅPH38: Minimera miljöpåverkan från sjöfart i den marina miljön.

Modifiering: Åtgärden föreslås modifieras genom förtydligande under delåtgärden som rör lastrester samt genom tillägg av ett delmoment för att minska användning av biocid innehållande bottenfärger på fartyg.

- **M39** – ÅPH39: Expertstöd för ett oljeskadeskydd.

Modifiering: Åtgärden föreslås modifieras genom att omfatta även andra akuta föroreningshändelser. Namnet föreslås ändras till "miljöskadeskydd vid akuta föroreningshändelser till sjöss".

- **M40** – ÅPH40: Minska användningen av biocid innehållande båtbottnfärger på fritidsbåtar.

Modifiering: Åtgärden föreslås modifieras genom att vissa aktiviteter utgår medan andra läggs till.

Marint skräp

- **M19** – ÅPH19: Att främja en effektiv och hållbar insamling och mottagning av förlorade fiskeredskap samt förebygga förlusten av nya.

Modifiering: Åtgärden föreslås modifieras genom att inkludera flera nya aktiviteter för att förebygga förluster av fiskeredskap från bl.a. fritidsfiskare.

Biologisk mångfald

- **M31** – ÅPH31: Att i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten och berörda kommuner genomföra restaureringsåtgärder för ålgräs i Västerhavet.

Modifiering: Åtgärden föreslås modifieras genom att den breddas till att omfatta restaurering av fler livsmiljötyper enligt naturrestaureringsförordningen.

Utöver ovan beskrivna åtgärder kan HaV komma att föreslå modifieringar i andra åtgärder i åtgärdsprogrammet, dessa bedöms däremot vara i mindre omfattning som exempelvis innebär uppdateringar, sammanslagningar eller förtydliganden kring genomförandet som ryms inom den ursprungliga beskrivningen av åtgärden. Dessa modifieringar bedöms inte medföra förändrade miljöeffekter.

3 Miljöbedömningsprocessen

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Enligt 2 § 2 a i miljöbedömningsförordningen ska en ändring av ett åtgärdsprogram antas innebära en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 3 § miljöbalken i vissa fall. Detta gäller när det finns aspekter i programmet som kan komma att påverka kommande tillstånd för verksamheter eller åtgärder som räknas upp i 6 § och i bilagan till miljöbedömningsförordningen, samt att programmets syfte är att skapa en stor, positiv miljöpåverkan. När det framgår direkt av en bestämmelse i miljöbedömningsförordningen att ett program innebär en betydande miljöpåverkan behöver inget undersökningssamråd göras (se 6 kap. 4 § och 5 § miljöbalken).

I det här fallet görs bedömningen att det är sannolikt att det uppdaterade åtgärdsprogrammet som utformas för att nå god miljöstatus i Östersjön och Nordsjön på något sätt och mer eller mindre direkt kommer att ange förutsättningar för verksamheter eller vidta sådana åtgärder som angetts ovan. Vilket innebär att det kan antas ha en betydande miljöpåverkan och därmed ska det uppdaterade åtgärdsprogrammet miljöbedömas.

Därför genomförs inget undersökningssamråd i detta skede, utan miljöbedömningsprocessen startar med ett avgränsningssamråd.

Inledningsvis sker samråd om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning av åtgärdsprogrammet ska avgränsas, med kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av programmet (6 kap. 9 och 10 § miljöbalken). Det är detta skede vi befinner oss i nu.

Eftersom programmet bedöms medföra miljökonsekvenser i andra länder informeras Naturvårdsverket (6 kap. 13 § miljöbalken), se vidare i avsnitt 6.

Miljöbedömningsarbetet pågår parallellt med uppdateringen av åtgärdsprogrammet, vilket innebär att åtgärdsförslag både kan tillkomma och strykas under projektets gång. De förväntade miljöeffekterna av de åtgärder som slutligen ingår i åtgärdsprogrammet kommer vara de som bedöms i den kommande MKB:n. De föreslagna åtgärdernas miljöpåverkan utvärderas löpande och information om negativ miljöpåverkan av åtgärdsförslagen kan användas för att modifiera eller välja bort dessa.

Förslag till uppdaterat åtgärdsprogram med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) planeras gå ut på samråd i november 2026. Samrådet pågår i sex månader.

3.1 Omfattning och detaljeringsgrad

Vid framtagandet av ett nationellt åtgärdsprogram finns begränsade möjligheter att i detalj bedöma förväntade konsekvenser av enskilda åtgärder på specifika platser. Beskrivningen av miljöeffekter i MKB:n kommer att ges samma detaljeringsgrad som åtgärdsprogrammet i stort.

Detta innebär att beskrivningen av miljöeffekter troligen kommer att hållas på en övergripande nivå, med fokus på konsekvenser ur ett nationellt och strategiskt perspektiv.

3.1.1 Osäkerheter

MKB:er är alltid förknippade med osäkerheter. Det finns dels genuina osäkerheter i prognoser och antaganden om framtiden, dels finns det osäkerheter förknippade med analytisk kvalitet och kunskapsläge. Osäkerheter ligger exempelvis i att de underlag och källor som använts för miljöbedömningen kan vara behäftade med olika brister. Prognoser och beräkningar kan exempelvis vara missvisande på grund av felaktiga antaganden, felaktiga ingångsvärden eller begränsningar och brister i bakomliggande modeller.

I de bedömningar som görs i MKB:n kommer särskild hänsyn tas till eventuella osäkerheter i underlag och kunskapsläget. Detta i enlighet med försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § miljöbalken. I de fall det finns kunskapsluckor eller andra osäkerheter antas därför konsekvenserna bli negativa fram till dess att osäkerheten kan avskrivas.

I det fortsatta miljöbedömningsarbetet kommer osäkerheter att identifieras och i möjligaste mån begränsas. Kvarstående kända osäkerheter i de underlag, analyser och de bedömningar som utförs kommer att redovisas i MKB:n.

4 Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen

Avgränsningen i en MKB regleras av 6 kap. 11 § och 12 § miljöbalken. En MKB ska bland annat innehålla en beskrivning av programmet, identifiering och bedömning av betydande miljöpåverkan inklusive både positiva och negativa effekter samt hantering av osäkerheter. MKB:n ska även beskriva befintliga förhållanden och sannolik miljöutveckling om programmet inte uppdateras, samt analysera olika alternativ och hur dessa bidrar till eller motverkar uppfyllandet av miljömål.

För att komma fram till hur omfattande och detaljerad MKB:n ska vara ska myndigheten eller kommunen hålla ett avgränsningssamråd med de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av programmet.

4.1 Geografisk avgränsning

Det geografiska område som åtgärdsprogrammet innefattar är förvaltningsområdena Nordsjön och Östersjön. Miljöpåverkan i havsområden utanför dessa gränser kommer dock troligtvis att uppstå och kommer i dessa fall att beskrivas i MKB:n. Miljöbedömningens geografiska avgränsning utgår således från det område och de värden som bedöms påverkas av åtgärderna. Den geografiska avgränsningen varierar därmed beroende på var miljöeffekterna uppkommer. Generellt sett innebär detta att påverkansområdet (dvs. det område inom vilket miljöeffekter bedöms uppstå) kan vara större till ytan än programområdet. Exempelvis kan åtgärder som syftar till att minska näringstillförseln ha en påverkan utanför programområdet.

4.2 Tidsmässig avgränsning

Havsförvaltning är en iterativ process som utförs under sexårscykler. Det gör att vissa av de föreslagna åtgärderna kommer att initieras och slutföras inom ramen för programperioden medan andra åtgärder kommer att vara av mer löpande karaktär. För de flesta av åtgärderna kommer de slutliga effekterna inte att kunna ses förrän efter att detta åtgärdsprogram avslutats.

Bedömningen av konsekvenserna görs därför mot två tidshorisonter, mot programmets slutår 2033 samt på längre sikt fram till 2050.

4.3 Sakmässig avgränsning

En miljöbedömning ska identifiera och värdera de betydande miljöeffekter som genomförandet av programmet kan antas medföra, med avseende på:

1. Befolkning och människors hälsa,
2. Djur- eller växtarter som är skyddade enligt 8 kap miljöbalken och biologisk mångfald i övrigt,
3. Mark, jord, vatten, luft, klimat, landskap, bebyggelse och kulturmiljö,
4. Hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt,
5. Annan hushållning med material, råvaror och energi, eller
6. Andra delar av miljön.

Miljöaspekterna luft, mark och bebyggelse har avgränsats bort då det inte bedöms uppstå någon betydande miljöpåverkan på dessa aspekter. Aspekten luft bedöms inte påverkas av åtgärdsprogrammet då inga ämnen berörs som är upptagna i MKN för utomhusluft. Aspekten mark bedöms inte påverkas då aspekten omfattar terrestra miljöer. Aspekten bebyggelse bedöms inte påverkas av åtgärdsprogrammet då inga åtgärder berör bebyggda miljöer.

För närvarande pågår ett arbete med att utarbeta åtgärdsförslag och av denna anledning är det inte möjligt att i detalj beskriva exakta miljöeffekter som kan uppstå av kommande åtgärdsförslag. En del av förslagen kan komma att ändras under tiden miljöbedömningen genomförs. I bedömningen av om vilka miljöeffekter som miljöbedömningen bör fokusera på är det viktigt att tänka på vilken bindande verkan programmet kommer att ha. I många fall blir påverkan från åtgärdsprogrammet indirekt. Samtidigt är bedömningen i undersökningen att åtgärdsprogrammet i sig är normerande och därigenom vägledande för framtida tillstånd.

I Tabell 1 presenteras de miljöaspekter som mot bakgrund av vad som är känt om de uppdateringar av programmets innehåll bedöms medföra mer än obetydlig påverkan och riskerar att medföra positiva eller negativa konsekvenser för människor eller miljö. Dessa miljöaspekter kommer att utredas vidare i miljöbedömningsarbetet och i tabellen beskrivs även hur uppdateringarna i åtgärdsprogrammet kan tänkas påverka dessa aspekter.

Tabell 1. Förväntade miljöeffekter per miljöaspekt för det uppdaterade åtgärdsprogrammet (ÅPH). Åtgärder som inte bedöms medföra någon betydande påverkan på miljöaspekterna har inte inkluderats i tabellen. Nya åtgärder beskrivs med ett N och siffror som beskrivs i avsnitt 2.1. Modifierade åtgärder beskrivs med ett M och siffror från avsnitt 2.2.

Miljöaspekter enligt miljöbalken	Kapitel i MKB:n	Avgränsning	Motiv till bedömningen	Åtgärder som bedöms påverka miljöaspekten
Djur, växter och biologisk mångfald	Marina däggdjur	Denna aspekt avser tumlare, vikare, gråsäl, knubbsäl	Åtgärder som syftar till att minska bullernivåer kan ge positiva effekter på marina däggdjur.	N4, N6, N8 N10, N11, N12, N13,

Förslag till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivning

			Åtgärder som bidrar till ökade och mer välmående fiskpopulationer kan på sikt ge mer föda till marina däggdjur. Åtgärder som minskar risken för inskränkning i förlorade fiskeredskap kan ge positiva effekter.	N14, N15, N16, M19
	Bottenfauna och flora	Denna aspekt avser bottenlevande organismer såsom blåmusslor, koraller och ålgräs	Åtgärder som syftar till att minska näringsbelastning och minska botten-skador kan ge positiva effekter. Minskade effekter från buller kan också ha positiva effekter. Minskad spridning av invasiva arter kan ha en positiv påverkan på aspekten. Modifierade åtgärder som syftar till ökad kontroll av utsläpp/minskad spridning av biocider från fritidsbåtar och sjöfart kan ha en positiv effekt. Modifierad åtgärd för att öka restaurering bedöms kunna ge positiva effekter.	N1, N2, N3, N4, N9, N10, M15, M17, M38, M40, M31
	Fisk	Denna aspekt avser de fiskarter som lever eller migrerar inom/genom berörda områden	Åtgärder som syftar till att minska näringsbelastningen, öka kunskapsunderlag, stödutsätta arter vid behov och minska undervattensbuller och marint skräp bedöms kunna påverka aspekten positivt. Minskad spridning av invasiva arter kan ha en positiv påverkan på aspekten. Modifierad åtgärd för att öka restaurering bedöms kunna ge positiva effekter.	N1, N2, N3, N4, N5, N6, N9, N10, N11, N12, N13, N14, N15, M15, M31
	Fåglar	Denna aspekt avser de fågelarter som lever eller migrerar inom/genom berörda områden	Åtgärden som syftar till att minska mikroplaster i havet och minska bifångst av fågel bedöms kunna påverka aspekten positivt. Indirekt kan positiva effekter uppstå genom åtgärder som syftar till att stärka fiskpopulationerna.	N8, N9, N10, N11, N12
Jord	Bottenförhållanden	Denna aspekt avser bottenstrukturer i utsjön.	Åtgärder som syftar till att minska belastningen från näringsämnen och kemikalier, samt åtgärder som minskar påverkan på bottenförhållanden bedöms kunna påverka aspekten positivt. Modifierad åtgärd för att öka restaurering bedöms kunna ge positiva effekter.	N2, N4, N9, N10, M31

Förslag till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivning

Vatten	Vattenkvalitet	Denna hanteras genom bedömning av måluppfyllelse av MKN.	Åtgärder som bidrar till minskad närings- och kemikaliebelastning har positiva effekter på vattenkvaliteten. Modifierade åtgärder som syftar till ökad kontroll av utsläpp/minskad spridning av biocider från fritidsbåtar och sjöfart kan ha en positiv effekt. Modifierad åtgärd för att öka restaurering bedöms kunna ge positiva effekter.	N1, N2, N3, N10, N11, M17, M38, M40, M31
Klimat	Klimat	Denna aspekt avser klimatet som egenvärde, som exempelvis havet som utgör en koldioxidsänka.	Åtgärder som bedöms bidra till mer fungerande ekosystem skapar bättre förutsättningar för att klara av den klimatförändring som sker och kan även bidra till att minska halten av växthusgaser i atmosfären.	N1, N2, N3, N9, N10
Landskap	Landskapsbild	Denna aspekt avser landskapsbild.	Åtgärder som syftar till att minska problemen med övergödning och algbloomingar kan påverka landskapsbilden positivt. Åtgärder som syftar till att minska mängden marint skräp kan påverka landskapsbilden positivt.	N1, N2, N3, N10
Kulturmiljö	Marina kulturmiljövärden	Denna aspekt avser marina kulturmiljövärden och lämningar.	Åtgärder för minskat marint skräp kan vara positiva eftersom de minskar risken för att fartygslämningar ska vara täckta med marint skräp, som t.ex. fiskenät	N10, M31
	Småskaligt kommersiellt fiske	Denna aspekt avser yrkesfiske av en liten skala med koppling till lokala traditioner med mindre fiskebåtar.	Åtgärder som förbättrar möjligheterna för ett hållbart fiske och en förbättrad fiskpopulation bedöms påverka aspekten positivt. Åtgärder som innebär merkostnader kan innebära negativ påverkan.	N4, N5, N6, N7, N10
Hushållning med naturresurser	Råvaror	Denna aspekt avser fiske av fisk och skaldjur	Åtgärder som förbättrar möjligheterna för ett hållbart fiske bedöms påverka aspekten positivt.	N1, N2, N3, N4, N5, N6, N9, N10, N11, N12, N13, N14, N15
Befolkning och människors hälsa	Hälsa	Denna aspekt avser människors hälsa	Åtgärder som kan ha positiv påverkan på människors hälsa är sådana som syftar till att minska förekomsten av farliga ämnen, algblooming och marint skräp som (t.ex. plast).	N1, N2, N3, N10, N11
	Rekreation och friluftsliv	Denna aspekt avser fritidsfiske/fisketurism, fritidsbåtstrafik och övrig rekreation i havsmiljöer	Åtgärder som kan ha positiv påverkan på rekreation och friluftsliv är sådana som syftar till att minska algblooming och bidra till klarare badvatten. Förbättrade fiskemöjligheter, pga. ökade fiskpopulationer. Åtgärder som ökar kostnader för fisketurism kan ge negativ påverkan på aspekten.	N1, N2, N4, N5, N6, N7, N9, N10

Ett förslag till struktur för kommande MKB ges i Bilaga A.

4.4 Relevanta mål

4.4.1 Miljökvalitetsnormer

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela miljökvalitetsnormer (MKN) för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Det finns idag MKN för luft och vattenkvalitet som behöver beaktas inom projektet. De flesta av MKN baseras på krav i olika direktiv inom EU. MKN finns reglerade i miljöbalkens femte kapitel.

Det övergripande målet för svensk havsförvaltning är att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön i enlighet med 1 § i havsmiljöförordningen (2010:1341). Vad som kännetecknar god miljöstatus definieras i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2012:18, bilaga 2. För att nå god miljöstatus i havsmiljön har 15 svenska MKN med indikatorer för havsmiljön fastställts. MKN är styrmedel som ska se till att god miljöstatus upprätthålls eller uppnås. MKN med tillhörande indikatorer är fastställda i föreskrifterna HVMFS 2012:18, bilaga 3. Med hjälp av indikatorerna bedöms om normerna följs eller inte.

Åtgärdsprogrammet ska innehålla åtgärder de åtgärder som krävs för att följa miljökvalitetsnormerna för havsmiljön.

4.4.2 Svenska miljömål

Riksdagen har beslutat att det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik är att till nästa generation lämna över ett samhälle där landets stora miljöproblem är lösta. För att uppnå detta så kallade generationsmålet har 16 miljökvalitetsmål antagits. Målen beskriver den miljömässiga dimensionen av politiken för en hållbar utveckling och anger det tillstånd i miljön som det samlade miljöarbetet ska leda till senast år 2025 (år 2050 för klimatmålet).

De miljömål som åtgärdsprogrammet främst bedöms kunna påverka är: Hav i balans, Levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Rikt växt- och djurliv samt Giffri miljö.

En av de elva preciseringarna av miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård är att kust- och havsvatten ska uppnå god miljöstatus i enlighet med havsmiljöförordningen.

4.4.3 Globala mål

De globala målen är en ambitiös agenda för hållbar utveckling som världens länder antagit och som finns till för att uppnå fyra mål till år 2030, att avskaffa extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen, att främja fred och rättvisa och att lösa klimatkrisen. Av de 17 globala målen bedöms följande vara relevanta för MKB:n: Hav och marina resurser och Ekosystem och biologisk mångfald.

5 Alternativ

När det gäller bedömningsalternativ föreslås ett alternativ kallat "programalternativet" och ett nollalternativ.

Programalternativet kommer huvudsakligen att innehålla de nya eller modifierade åtgärder som föreslås i åtgärdsprogrammet för att följa MKN för havsmiljön och på sikt nå god miljöstatus. Åtgärder från tidigare åtgärdsprogram omfattas av nollalternativet.

Nollalternativet kommer innehålla nuvarande miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om det föreslagna uppdaterade åtgärdsprogrammet inte genomförs. Nollalternativet innebär att gällande åtgärdsprogram kommer att vara giltigt och att utvecklingen kommer framskrida i enlighet med gällande åtgärdsprogram. Nollalternativet har samma tidshorisont som programförslaget, det vill säga år 2033.

6 Esbosamråd

Om en plan eller ett program kan antas medföra betydande miljöpåverkan i en region utanför Sverige tillämpas ett internationellt förfarande i enlighet med Esbokonventionen om samråd och miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Miljöbedömningsförordningen 2017:966). Enligt konventionen ska berörda länder erbjudas att delta i ett förfarande för miljökonsekvensbedömning av plan eller projekt i ett annat land om risk för gränsöverskridande påverkan föreligger. Konventionen innehåller också en skyldighet för länder att meddela varandra och förhandla med varandra om alla stora planerade projekt som kan antas ha en betydande gränsöverskridande inverkan.

Åtgärder som vidtas med avseende på havsmiljön i områdena Östersjön och Nordsjön har generellt en gränsöverskridande karaktär eftersom havsområdena gränsar till ett flertal andra länder, varför ett Esbosamråd kommer ske inom miljöbedömningsprocessen för programmet. Havsmiljöförordningen anger att medlemsstaterna bör beakta eventuell gränsöverskridande påverkan av åtgärdsprogrammen, minimera risken för skada och verka för positiv påverkan.

Den ansvariga myndigheten i det land där programmet är planerat underrättar relevant myndighet i de berörda länderna om att ett miljöbedömningsförfarande har inletts och bjuder in till deltagande i förfarandet. Om tillfrågade länder beslutar att delta i förfarandet ska tillhandahållet material offentliggöras för att möjliggöra yttranden. Inkomna yttranden överlämnas sedan till landet där planen är belägen. Den nationella kontaktpunkten för genomförande av hörande enligt Esbokonventionen är Naturvårdsverket som kontaktats av HaV för vidare hörande av detta avgränsningssamråd.

Bilaga A Planerad disposition av miljökonsekvensbeskrivningen

Sammanfattning

1. Inledning och bakgrund

- 1.1 Bakgrund till åtgärdsprogrammet för havsmiljön
- 1.2 Beskrivning av förslaget till uppdaterat åtgärdsprogram
- 1.3 Åtgärdsprogrammets förhållande till andra planer och program

2. Miljöbedömningens metod och process

- 2.1 Syfte med miljöbedömningen
- 2.2 Avgränsning
- 2.3 Bedömningsmetodik
- 2.4 Osäkerheter

3. Alternativ

- 3.1 Om alternativ i det uppdaterade åtgärdsprogrammet
- 3.2 Åtgärdsalternativ
- 3.3 Nollalternativ
- 3.4 Bortvalda åtgärdsalternativ

4. Nuläge

- 4.x underrubrik för varje miljöaspekt

5. Konsekvenser av nollalternativet

6. Bedömning av konsekvenserna av uppdateringen av åtgärdsprogrammet

- 6.x åtgärd yy
 - 6.x.x underrubrik för varje miljöaspekt

7. Kumulativa konsekvenser

8. Gränsöverskridande effekter

- 8.1.x underrubrik för varje miljöaspekt

9. Programmetts överensstämmelse med miljöbalken

9.1 Påverkan på riksintressen och andra skyddade områden

9.2 Allmänna hänsynsreglerna

9.3 Hushållning med mark- och vatten

9.4 Miljökvalitetsnormer

10. Samlad bedömning av uppdateringen av åtgärdsförslaget

10.x underrubrik för varje miljöaspekt

10.y Måluppfyllelse svenska miljömål

11. Uppföljning och fortsatt arbete

12. Förklaring av termer och begrepp

13. Referenser

Bilaga A - Bedömningsgrunder